

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.587.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 13410 z 13 listopada 2025 r. Pani Posłanki Wioletty Marii Kulpy, w sprawie sytuacji osób pobierających rentę socjalną, w szczególności osób z niepełnosprawnościami, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej systematycznie wprowadza do porządku prawnego zmiany regulacji, które przewidują dodatkowe wsparcie osób z niepełnosprawnościami, dostosowując jego formy i zakres do zmieniającej się sytuacji społecznej i ekonomicznej. Działania te, jak i inne kierowane do grup szczególnie wrażliwych, podejmowane są w ramach systemu pomocy społecznej, systemu świadczeń rodzinnych oraz wsparcia osób z niepełnosprawnościami.

Przesłanki przyznania świadczenia w postaci renty socjalnej reguluje ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2025 r. poz. 420 z późn. zm.). Na jej podstawie renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- przed ukończeniem 18. roku życia;
- w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia;
- w trakcie kształcenia w szkole doktorskiej, studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Tytułem do otrzymywania renty socjalnej jest zatem posiadanie orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy oraz jednocześnie powstanie naruszenia sprawności organizmu powodującego niezdolność do pracy w okresach wskazanych w art. 4 ustawy o rencie socjalnej. Do nabycia prawa do renty socjalnej nie jest wymagane posiadanie stażu pracy.

Wskazana ustawa stanowi, że renta socjalna wynosi 100% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy ustalonej i podwyższonej zgodnie z ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Kwota renty socjalnej jest corocznie waloryzowana. Podwyższenie renty socjalnej następuje z urzędu, a jeżeli wypłata renty została wstrzymana - po jej wznowieniu. Od 1 marca 2025 r. kwota renty socjalnej wynosi 1878,91 zł.

Odnośnie do kwestii zmiany ustawy o rencie socjalnej należy zauważyć, że inicjatywa ustawodawcza w tym zakresie należała do obywateli – obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o rencie socjalnej został złożony w Sejmie RP IX kadencji, a Sejm RP X kadencji podjął prace nad projektem. Uchwalona w dniu 27 września 2024 r. ustawa o

zmianie ustawy o rencie socjalnej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz.1615) wprowadziła dodatek dopełniający w wysokości 2520 zł (od 1 marca br. 2610,72 zł.) przysługujący osobie uprawnionej do renty socjalnej, będącej całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji. Kwota dodatku jest waloryzowana. Ustawa wprowadza też zmianę zasad łączenia renty socjalnej z rentą rodzinną poprzez podniesienie limitu łącznej kwoty obu świadczeń do 300% najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Informuję, że aktualnie w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie są prowadzone prace zmierzające do zmiany ustawy o rencie socjalnej.

Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie dysponuje danymi dotyczącymi osób pobierających rentę socjalną w wysokości niższej niż płaca minimalna. Statystyki dotyczące osób pobierających rentę socjalną są prowadzone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Z danych zamieszczonych na stronie Portalu Statystycznego ZUS wynika, że wg stanu na grudzień 2024 r. ogólna liczba osób pobierających renty socjalne wypłacane przez ZUS (niewypłacane w zbiegu z rentą rodzinną) wyniosła 227 662.

Celem pokrycia kosztów opieki oraz rehabilitacji osoby niepełnosprawnej w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przygotowano ustawę z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. poz. 1429, z późn. zm.), która weszła w życie 1 stycznia 2024r. Świadczenie wspierające przysługuje osobie, która ukończyła 18 rok życia posiadającej decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia, o której mowa ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, jeżeli potrzebę wsparcia określono na w jej przypadku na poziomie od 70 do 100 punktów w przyjętej skali.

W zależności od poziomu potrzeby wsparcia, osobie uprawnionej przysługuje świadczenie w wysokości równej od 40% do 220% renty socjalnej. Celem świadczenia wspierającego jest udzielenie osobom z niepełnosprawnościami, wykazującym potrzebę wsparcia, pomocy służącej częściowemu pokryciu wydatków związanych z zaspokojeniem ich szczególnych potrzeb życiowych. Osoba zainteresowana otrzymaniem wsparcia powinna złożyć wniosek do wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, który wydaje decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia, a po jej otrzymaniu zawnieioskować o świadczenie wspierające do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Wraz z coroczną waloryzacją renty socjalnej, waloryzowana będzie również wysokość świadczenia. Osobie z niepełnosprawnościami, spełniającej ustawowe warunki, świadczenie wspierające przysługuje bez względu na wysokość dochodu osiąganego przez nią, jej opiekuna lub członków jej rodziny.

Wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu służą także środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), z którego finansowany jest polski system rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami. Zakres świadczonej pomocy określają przepisy ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. W jej ramach istnieje możliwość finansowania osobom z niepełnosprawnościami, w części lub całości, np. zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych (przyznawanych na podstawie odrębnych przepisów) czy likwidacji barier dotyczących - architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych - w związku z indywidualnymi potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności.

Osoby z niepełnosprawnościami mogą również uzyskać wsparcie z programów zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Szczegółowe informacje dotyczące realizowanych programów udostępniane są na stronie internetowej PFRON pod adresem: <http://www.pfron.org.pl/> lub w Oddziałach PFRON.

Osoby z niepełnosprawnościami znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i dochodowej mogą korzystać ze wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej, będącej instytucją polityki społecznej państwa mającą umożliwić osobom i rodzinom przezwyciężanie trudności, z którymi nie są one w stanie sobie poradzić, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zasady i tryb przyznawania tych świadczeń reguluje ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214, z późn. zm.).

Rolą pomocy społecznej jest w pierwszej kolejności wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia potrzeb bytowych, tak by stały się samowystarczalne. Rodzaj, forma i wymiar świadczenia powinny odpowiadać okolicznościom uzasadniającym udzielenie pomocy, zaś potrzeby osób i rodzin z niej korzystających winny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej. Wśród przesłanek umożliwiających uzyskanie pomocy są między innymi niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba.

Świadczeń z systemu pomocy społecznej udziela się na wniosek osoby zainteresowanej. Sytuacja każdej osoby lub rodziny wymagającej wsparcia rozpatrywana jest indywidualnie, a pomoc winna odpowiadać zdiagnozowanym potrzebom wynikającym z położenia, w jakim dana osoba lub rodzina się znalazła. O tym czy dana osoba kwalifikuje się do otrzymania świadczeń z pomocy społecznej (oraz o ich zakresie i formie) decyduje dyrektor/kierownik ośrodka pomocy społecznej - właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenia - na podstawie informacji zebranych podczas rodzinnego wywiadu środowiskowego, przeprowadzanego przez pracownika socjalnego. Osobie niezadowolonej z podjętej decyzji przysługuje prawo wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego. Osoba i rodzina niezadowolona z działalności ośrodka pomocy społecznej może również złożyć skargę do rady gminy.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej uzależnione jest od wysokości dochodu. Kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyniku badań prognozy interwencji socjalnej. Od 1 stycznia 2025 r. kryterium dla osoby samotnie gospodarującej wynosi 1010 zł, a dla osoby w rodzinie 823 zł.

Obok kryterium dochodowego winien wystąpić co najmniej jeden z powodów wymienionych w art. 7 pkt 2-15 ustawy o pomocy społecznej, np. niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba i inne.

Wśród wymienionych w przepisach ustawy o pomocy społecznej świadczeń pieniężnych znajdują się między innymi zasiłek okresowy (przysługujący w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień z innych systemów zabezpieczenia społecznego) i zasiłek celowy (może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wyrobów medycznych i leczenia, ogrzewania, w tym opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu), o które mogą

ubiegać się osoby i rodziny, jeżeli ich dochód jest niższy od odpowiedniego kryterium dochodowego.

Podkreślić trzeba, że przekroczenie kryterium dochodowego przez osobę pobierającą lub ubiegającą się o świadczenie z pomocy społecznej nie uniemożliwia otrzymania wsparcia. W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobom i rodzinom, których dochody przekraczają kryteria dochodowe, można przyznać pomoc finansową w formie bezzwrotnego specjalnego zasiłku celowego lub zasiłku okresowego, celowego lub pomocy rzeczowej pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłku albo wydatków na pomoc rzeczową.

Ośrodki pomocy społecznej udzielają też pomocy w postaci usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych. Wsparcie w tej formie przyznawane jest osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy osób trzecich, a są jej pozbawione. Wsparcie to kierowane jest przede wszystkim do osób samotnych, ale również tych, którymi – z różnych przyczyn – najbliższa rodzina nie jest w stanie się zaopiekować. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Świadczą je osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym, np. pielęgniarki, rehabilitanci, fizjoterapeuci.

Informuję także, że jednym z zadań pracownika socjalnego jest praca socjalna prowadzona z osobami i rodzinami bez względu na osiągnięty przez nie dochód. Polega ona m.in. na udzieleniu pomocy w uzyskaniu odpowiedniego poradnictwa (prawnego, psychologicznego, rodzinnego), pomocy w załatwianiu spraw urzędowych w różnych urzędach i instytucjach oraz innych spraw, które mogą przyczynić się do rozwiązania problemów i poprawy sytuacji tych osób.

Osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej mogą również ubiegać się o wsparcie w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028. Program kierowany jest do dzieci i osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Dodatkowo program dofinansowuje dowóz posiłków osobom niewychodzącym z domu ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność, które same nie są w stanie posiłku przygotować. Z uwagi na podwyższenie kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania ze wsparcia w ramach programu, pomoc otrzymają beneficjenci o dochodach nieprzekraczających 200 % kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Informuję ponadto, że w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nad projektem zmiany przepisów ustawy o pomocy społecznej pracuje zespół do spraw reformy systemu pomocy społecznej, powołany jako organ opiniodawczo-doradczy Ministra. W skład zespołu wchodzi eksperci, praktycy i naukowcy, których zadaniem jest dokonanie gruntownego przeglądu funkcjonujących w ramach systemu pomocy społecznej rozwiązań prawnych i organizacyjnych.

Zadaniem zespołu jest weryfikacja dostępności świadczeń i usług społecznych, analiza sytuacji pracowników systemu pomocy społecznej, ocena funkcjonowania i finansowania instytucji pomocowych świadczących usługi całodobowe oraz opracowanie propozycji zmian prawnych i innych rekomendacji. Podejmowane przez jego członków wysiłki doprowadzą do integracji różnych form wsparcia i zacieśnienia współpracy między instytucjami państwowymi, samorządami, organizacjami pozarządowymi oraz lokalnymi społecznościami, co przyczyni się do zwiększenia skuteczności realizowanych działań pomocowych.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Maja Nowak
Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/